

Kontrast crnog i bijelog kao poticaj za oblikovanje odjeće

Šram, Ema

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:817080>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-23**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

Sveučilište u Zagrebu
Tekstilno – tehnološki fakultet
Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni rad

KONTRAST CRNOG I BIJELOG KAO POTICAJ ZA OBLIKOVANJE ODJEĆE

Ema Šram

Zagreb, rujan 2022.

Sveučilište u Zagrebu
Tekstilno – tehnološki fakultet
Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Završni rad

KONTRAST CRNOG I BIJELOG KAO POTICAJ ZA OBLIKOVANJE ODJEĆE

Mentorica: doc. art. Josipa Štefanec

Studentica: Ema Šram 11109/tmd

Zagreb, rujan 2022.

University of Zagreb
Faculty of Textile Technology
Department of Textile and Clothing Design

Final paper

**CONTRAST OF BLACK AND WHITE AS AN
INCENTIVE FOR DESIGNING A CLOTHING
COLLECTION**

Mentor: doc. art. Josipa Štefanec

Student: Ema Šram 11109/tmd

Zagreb, September 2022.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 20

Broj slika: 14

Broj literaturnih izvora: 15

Članovi povjerenstva:

1. Izv. prof. art. Koraljka Kovač Dugandžić, predsjednica
2. doc. art. Josipa Štefanec, članica
3. izv. prof. dr. sc. Ana Sutlović, članica
4. doc. art. Lea Popinjač, zamjenica članice

Datum predaje završnog rada: 08.09.2022.

Datum obrane završnog rada: 12.09.2022.

SAŽETAK

Tema ovog rada bavi se izradom kolekcije odjeće koja je inspirirana kontrastom crno bijele boje. Kroz završni rad istražujemo povijest crne i bijele boje kao i tumačenje njihovog kontrasta. Spominjemo dizajnere koji su mi bili inspiracija za kolekciju, te njihov opus. Inspirirao me rad velikih dizajnerica poput Iris Van Herpen i Rei Kawakubo. Kroz istraživanje i kreiranje sam se inspirirala Roscharch psihološkim testom i napravila komade čija je svrha da se subjektivno interpretiraju. Komadi su nastali zrcalnim igranjem siluetama koje podsjećaju na žive oblike i skloni su različitim viđenjima.

Ključne riječi: Kontrast, crna, bijela, Roscharh test

SUMMARY

The theme of the final paper is the creation of a collection of clothing inspired by the contrast of black and white colour. Through the final paper, we explore the history of black and white colors as well as the interpretation of their contrast. We mention the designers who were my inspiration for the collection, and their work. I was inspired by the work of great the designers like Iris Van Herpen and Rei Kawakubo. Through research and creation, I was inspired by the Roscharch psychological test and created pieces whose purpose is to be subjectively interpreted. The pieces were created by mirror play with silhouettes that resemble living forms and are prone to different visions.

Key words: Contrast, black, white, Roscharch test

SADRŽAJ:

1.UVOD.....	1
2. CRNA I BIJELA BOJA.....	2
2.1.Crna boja.....	2
2.2.Bijela boja.....	2
2.3. Kulturološke asocijacije.....	2
2.4. Kontrast crno bijele u Zapadnoj kulturi.....	3
3. CRNA BOJA KROZ POVIJEST ODIJEVANJA.....	3
4. BIJELA BOJA KROZ POVIJEST ODIJEVANJA.....	5
5. REI KAWAKUBO.....	7
6.RORSCHACH TEST.....	11
7.IRIS VAN HERPEN.....	12
8.KOLEKCIJA.....	15
9.KONSTRUKCIJA I MODELIRANJE SUKNJE IZ KOLEKCIJE.....	16
10.ZAKLJUČAK.....	19
11.LITERATURA.....	20

1. UVOD

Neutralni tonovi su savršeno prazno platno na koje se može sagraditi bezbroj modnih kombinacija. Kako nositi crno-bijelu kombinaciju? Generalno, neko ne pisano pravilo i opća kultura bi bila ta da tamnije boje pomažu kamuflirati i daju efekt vitkosti, dok svjetlije boje služe za isticanje najboljih dijelova. Dakle, ovo se ne mora odnositi na sve ljude ali znati svoju siluetu tijela i kako ga oblačiti je temelj stila bilo koje osobe.

Kontrast crno bijele (svijetla i tame, dana i noći) ima dugu tradiciju u smislu metaforičke upotrebe koji sežu sve do drevnog Bliskog Istoka, posebno u Pitagorinoj tablici suprotnosti. U Zapadnoj kulturi, kao i u konfucijizmu, kontrast simbolizira moralnu stigmatu dobra i zla.

Dan, svijetlo i dobro su često povezani zajedno, u suprotnosti s noći, tamom i zlom. Ove kontrastne metafore sežu retrospektivno daleko kao što je ljudska povijest i pojavljuju se u mnogim kulturama, uključujući drevnu Kinesku i drevnu Perzijsku. Filozofija neoplatnoizma je vrlo prožeta s metaforom dobrote kao svijetla.

U smislu religije, priča o crno bijeloj boji kreće s narativom o stvaranju geneze u bibliji. Narativ govori o tome da na prvome danu bog razdvaja svijetlo od tame. Biblija također asocira svijetlo s bogom, istinom i vrlinom dok je tama asocirana s grijehom i vragom. Slikari poput Rembrandta portretiraju božanstveno svijetlo koje obasjava tamni svijet. Yin-yang u kineskoj kulturi kao simbol svjetlosti i tame.

U završnom dijelu rada napravljena je modna kolekcija. Fokus kolekcije je na silueti, crnom i bijelom bojom. Kolekcija je inspirirana dizajnericama Rei Kawakubo i Iris Van Herpen, kao i Rorschach testom.

2. CRNA I BIJELA BOJA

U smislu svjetlosnih frekvencija bijela je prisutna u svim bojama i kao takva je boja. Crna se ne smatra bojom jer bez svjetla je sve crno. Unatoč tome, kad mislimo o bojama u smislu fizičkih pigmenata kao npr. tempera, sve se mijenja: bijela se ne smatra bojom dok je crna oličje svih boja.

2.1 Crna boja

Crna boja je vizualno teška i kao takva njezina poruka je također jaka. Najčešće asocijacije koje se vežu sa crnom bojom su moć, autoritet i jačina. Zbog tih razloga puno crne može postati previše. Ostale asocijacije sa crnom uključuju profesionalnost (aktovka i odijelo), inteligenciju, žaljenje i misterioznost. Kao duboka i ozbiljna boja crna može direktno komunicirati na moćan način.

2.2. Bijela boja

Bijela boja se smatra sigurnom i otvorenom. Direktno je povezana sa onime što je ispravno, dobro i mirno. Bijela projektira jasnoći, čistoću i nevinost. Bijela se smatra bojom koja promovira kreativne misli i kao takva je sinonim za svježije početke. Kao pozitivna, jasna i otvorena boja, bijela može direktno komunicirati na moćan način.

2.3. Kulturološke asocijacije

Povijest i kultura je utjecala na to kako su crne i bijele asocijacije postale tako lako prihvaćene u kontrastu. Možda najpoznatiji primjer toga je predstavljen u taoističnom Yin-Yang simbolu, utjelovljenju kontrastnih snaga (dobroga i zla) koji su međusobno povezani i međuovisni u prirodnome svijetu. U borilačkim vještinama crni pojas predstavlja najviši stupanj moći, dok bijeli pojas predstavlja najniži stupanj. U kulturi Astezaca, crna predstavlja rat jer je crno staklo korišteno za oštrenje mačeva. U bitci, bijela zastava je univerzalno prepoznata kao simbol predaje. Crna je zlo dok je bijela dobro. Crna hvata prostor dok ga bijela otvara. Crna budi sofisticaciju dok bijela komunicira nevinost. Jasno je: crna i bijela su suprotnosti.

Bitno je prepoznati da se crna i bijela savršeno nadopunjuju, više nego i jedna druga kombinacija boja te su idealan primjer kako se suprotnosti privlače. Drugim riječima:

kontrast stvara komplet. Usklađivanje bijele i crne boje je primjer kako dvije različite boje komuniciraju moćnije zajedno, nego svaka za sebe.

2.4. Kontrast crno bijele u Zapadnoj kulturi

Bijela često predstavlja čistoću i nevinost u Zapadnoj kulturi, osobito bijeli odjevni predmeti ili objekti jer se kao takvi mogu brzo zaprljati. U većini Zapadnih zemlja bijela je boja nošena od strane mladenki na vjenčanjima. U mnogim Hollywoodskim westernima, zli kauboiji nose crne šešire dok dobri nose bijele.

Melodramatični negativci su odjeveni u crno i heroji u bijele haljine.

U filmovima se kroz kostimografiju izražava indirektno poruka i karakter glumca. Klasičan odnos bijele i crne kao dobrog i lošeg je na primjer obrnut u smislu da je zli karakter odjeven u bijelo, kao simbol njihove dvoličnosti ili arogancije, to govorim iz primjera Don Fanucci-ja u The Godfather.

3. CRNA BOJA KROZ POVIJEST ODIJEVANJA

Crna boja nije oduvijek bila prisutna kroz povijest odijevanja. Prije Srednjeg vijeka crna odjeća je bila vrlo rijetka jer proces bojanja tkanina crnom bojom nije postojao. Do 14 stoljeća purpurna je bila najtamnija boja koja je bila nošena, ali samo od strane plemića. Dakle, tijekom 14 stoljeća je crna skupa odjeća bila je nošena od strane euroljana koji su srednje klase, ali je protestantska reformacija uzela novi simbolizam. Crna je postala boja kalvinizma, kao protest raskoša katolicizma. No, do kasnih 1600-ih godina, ljudi u Europi i Americi su počeli vjerovati religijskom fanatizmu, počeli su asociirati crnu boju sa zlom i vještičarenjem. Crna boja je počela imati asocijacije s praznovjerjem.

Tamno odijelo je bilo prvo kreirano krajem osamnaestoga stoljeća i početkom devetnaestoga stoljeća, kasnije je postalo dio svakodnevnice muškoga odijevanja. Također, u isto vrijeme su žene počele učiti jahanje konja, kao jedini sport koji im je bio dopušten. Odjeća koju su nosile za taj plemeniti provod je bila jako inspirirana muškom odjećom.

Odjevna kombinacija se sastojala od krojene jakne i krinolina suknje koja je iza imala široke valove, ta kombinacija je izašla u Vougeu 1860-ih godina. Utjecaj muške odjeće na muškobanjast stil jakne i odabir crne boje je inicijalno viđen u ženskoj odjeći za jahanje, ali

se taj utjecaj proširio na dnevnu odjeću u drugoj polovici devetnaestoga stoljeća i dalje se razvio u krojeno odijelo.

U 19 stoljeću crna boja se počela asociirati sa pjesnicima, zagovarateljima romanticizma kao što je Byron. Prepoznatljivi su bili prema melankoličnoj auri kojom su odašiljali. Crna boja u smislu ženske odjeće se asociirala s odjećom za poslugu ili odjećom za žalovanje.

Nakon Prvog svjetskog rata, ženska socijalna neovisnost je napredovala. Žene su u novom dobu vodile i novu modu koja je zahtijevala funkcionalne haljine koje su se poklapale s njihovim aktivnim životom. Težnja za funkcionalnosti je počela. Crna se smatrala modernom bojom, iako je formalno bila korištena za skromne uniforme i haljine za žaljenje.

Američki Vouge (Rujan 1926.god.) je istaknuo jednostavnu, do koljena crnu Chanel haljinu, koja je odavala počast novom Ford motoautomobilu koji je u to vrijeme također bio samo crnoj boji. Chanelova „mala crna haljina“ će postati uniforma za žene novoga doba.

Slika 1. Ilustracija Chanelove male crne haljine

Slika 2. La garçonne stil

Nakon Prvog svjetskog rata crna je postala boja modernizma kao i sastavni dio novoga *garconne* stila. Taj stil se zasnivao na micanju rodni normi u smislu odjeće. Žene su počele nositi hlače, koje su prije bile simbol muškog odijevanja.

Tijekom reguliranog perioda Drugoga svjetskog rata, kada su krojena odijela nalik uniformama široko popularna, žene su pokušale biti moderne noseći velike dekorativne šesire ili turbane, kako bi začinile takvu dosadnu odjeću.

Yves Saint Laurent je izbacio liniju smoking jakna za žene koja je bila vrlo popularna i cijenjena jer je modna kuća donijela androgeni element u kategoriju ženske večernje odjeće. Kreirali su mnoge smoking jakne i po tome je opus te kuće ostao bezvremenski zapamćen.

London u sedamdesetim i osamdesetim godinama je doživio subkulturalnu eksploziju. Poderane hulahopke i „bondage“ hlače punka su postali novi trend. Crna je bila odabrana boja za tinejdžere koji su tražili načine da se izraze i razlikuju od običnih ljudi, to se nije samo odnosilo na odjeću već i na bojanje kose, šminkanja očiju i usta u tamnu crnu boju.

Na početku 1980-ih godina, kada su boje bile obilno korištene u modi, Rei Kawakubo je na revijama u Parizu predstavila akromatske, nestrukturirane haljine, uglavnom u crnoj boji. Zato što je crna inkorporirala novi aspekt koji je napredovao daleko od okvira Zapadne ekspresije bojama, privlačila je pozornost ljudima i postala boja perioda. Yohji Yammamoto je rekao: „Crna je skromna i arogantna u isto vrijeme. Crna je lijena i jednostavna – ali misteriozna. Preko svega crna kaže: Ne smetam te, nemoj ni ti mene.“

4. BIJELA BOJA KROZ POVIJEST ODIJEVANJA

Svi znamo da su bijele haljine postojale još od antičkog doba. Egipatske haljine naslikane u grobnicama svećenika i faraona su bile simbol čistoće i kraljevske obitelji. Bijela toga, za vrijeme drevne Grčke, je predstavljala rimsko građanstvo. U Srednjem Vijeku, nakon širenja kršćanstva, bijela haljina je simbol koji je vezan za religiju više nego za društvo. U vrijeme Renesanse je bila boja božanstvene transfiguracije- korištena u svrhe religije kao i reference na prošlost u smislu naglašavanja historijskih figura antikviteta, korištena u alegorijske svrhe (kao Botticelijeva slika Proljeća). U Europi je bijela boja bila boja za žaljenje među udovicama sve do 1600-ih godina.

Slika 3. Botticelijeva „La primavera“, 1482. god.

Prva bijela haljina sa svojim identitetom, nevezanim za religijska značenja i simbole, je „chemise a la Reine“. Nosila ju je Maria Antoinetta dok je pozirala za sliku koja je dobila puno kritika, ali nakon toga je prirodan stil postao vrlo popularan. Sljedeći bitan trenutak za bijelu haljinu je bio kad je kraljica Victoria nosila bijelu haljinu za svoje vjenčanje. Nije bila prva koja se ikada udala u bijeloj haljini, ali je taj događaj sigurno imao najviše utjecaja u razvijanju tradicije nošenja bijele vjenčanice. Tim potezom je htjela pažnju staviti na novu eru, kao i da taj brak nije samo za moć nego je i iz ljubavi. Kasnije tijekom Belle Epoque nalazimo haljine bogate čipkom, draperijom i svijetlom svilom. U periodu Art Nouveau je obogaćena prirodnim motivima, maštovitim aplikacijama (perlicama, biserima..).

Kasnije je bijela boja odabrana od strane afričko-američkih sufražetkinja koje su nošenjem bijele demonstrirale zašto je pravo glasa bilo samo dano bijelim ženama toliko godina.

Tijekom 80-ih godina moda se orijentira prema svjesnosti tijela i kao dio tog trenda u kasnim 90-im godinama luksuzni brendovi poput Guccija i Prade su uspješno predstavili donje rublje koje je bilo oplemenjeno, omogućavajući im da bude nošeno kao gornji dio i haljine.

Konvencionalno razmišljanje da bi donje rublje trebalo biti nevidljivo polako se mijenja.

Neupitno je da se u određenom vremenskom periodu mijenja i značenje boja. Bijela koja je prvobitno bila povezivana s djevičanstvom poprima drukčiju vrstu čistoće sredinom dvadesetog stoljeća kada je postala boja modernizma i minimalizma.

5. REI KAWAKUBO

Rei Kawakubo je japanska modna dizajnerica koju nazivaju jednom od najtajanstvenijih figura u industriji koja je posljednjih četrdeset godina šokirala javnost neustrašivošću, bogatom maštom i potpunim nepoštivanjem pravila.

Rođena 1942 godine, bazira se u Tokyu i Parizu. Studirala je literaturu i umjetnost na Keio fakultetu. Nakon diplomiranja je radila u tekstilnoj firmi i kao stilistica. Krenula je sama šivati odjeću i to ju je dovelo do osnivanja svojeg brenda Comme des Garçons, što je francuski za „kao dečki“. Nazvala ga je po francuskoj frazi jednostavno zato što joj se sviđalo kako zvuči, ali kao dodatak tome Kawakubo je spomenula kako njena odjeća predstavlja diskreciju i udobnost muške odjeće, stoga briše linije između muževnosti i ženstvenosti. Također, zbog tog razloga nikada nije dizajnirala štikle kao što ih nisu nosili njezini modeli na pistama. Prvi dućan je otvorila 1975 godine. Njezin brend je započeo sa ženskom odjećom te tri godine nakon je uvela i mušku odjeću. Tijekom kasnih 1970-ih godina dizajnerica je započela profesionalnu kao i romantičnu vezu sa japanskim dizajnerom Yohjijem Yamamoto. Oboje su radili odjeću koja je redefinirala modu i izazivala koncepte ženstvene ljepote. Rastali su se 1981 godine, ali su kasnije zajedno surađivali sa Isseyom Miyake, za kojeg se smata da je japanski najinovativniji modni dizajner.

Comme des Garçons je poznat po svojoj oštini, anti-modi i ponekad dekonstruiranoj odjeći. Tijekom osamdesetih godina odjeća koju je Kawakubo radila je primarno bila bijele, sive i crne boje. Materijali su bili drapirani, izlizani, grubih rubova i asimetričnih oblika. Poslije se paleta boja s kojima je radila proširila i sadržavala više nijansi. Kroz cijeli svoj rad se može vidjeti da je dizajnerica preferirala crnu boju preko svih ostalih. Crna nikada neće ostariti i za Kawakubo je postala navika da ju koristi u svojim dizajnim. Kawakubo je ukorijenila svoje dizajne na konceptima, povezivajući umjetnost i modu, dakle, nije pratila trendove. Tijekom godina njezin brend se sve više širio i dobivao na popularnosti, imala je svoj časopis kao i liniju parfema, stvarala je kolaboracije sa *guerilla* dućanima u New Yorku kao i specijalnu

liniju sa H&M-om, dobila je mnogo priznanja i nagrada za svoj rad, ali ono što bi najviše istaknula je njezina izložba u Metropolitan muzeju umjetnosti u New Yorku.

Jedan od razloga zbog čega sam se okrenula modi je bio trenutak u kojem sam 2017 godine bila na izložbi Rei Kawakubo „Art of In-Between“. Izložba se sastojala od retrospektive odjevnih predmeta koje je dizajnerica napravila koje je paradoksalno nazvala „Nevidljiva odjeća“. Kao ljubiteljica zagonetki kustos zavoda za kostimografiju, Andrew Bolton, je napisao zanimljivi članak u kojem uspoređuje izložbu sa zenbudističkom zagonetkom koan koja se koristi u svrhe učenja studenata. Koan je paradoksalna anegdota ili zagonetka bez rješenja koja se koristi kako bi se dokazala neadekvatnost logičnosti i probudila duhovnost. Dakle, kao što je Bolton rekao, ideja je da shvatimo kako su besmisleni i ugledamo gdje su granice našega intelekta. Nakon toga možemo osloboditi um i doći do druge poante. Izložba se sastoji od odabranim izdanjem Kawakubine karijere podijeljene u kategorije kao što su nekad/sada, model/višestruko i ja/drugo. U katalogu su opisane dvije promjene u Kawakubinom radu koje su pomogle oblikovati izložbu. Prvi je bio 1979 godine kada je napustila svoj japanski folklorni utjecaj radi novog pogleda na modu. Drugi je bio 2014 godine kada je obećala da će prestati proizvoditi odjeću. Kako bi pratili Kawakubine misli potrebno je se „dati“ labirintu koji nas vodi kroz izložbu. Prva polovica izložbe je tako i prostorom otvorenija i u tom smislu tradicionalna, dok je druga kompletno na drugom kraju ulaza prožeta labirintom. Drugi dio izložbe je puno intimniji prostor gdje se stvari „otkrivaju“. Zanimljiva je činjenica isto ta da na izložbi nije postojao ni jedan zid sa tekstom jer Kawakubo ne želi dati prostora da njena djela budu objašnjavana, time je htjela postići da svaki posjetitelj sam može subjektivno doživjeti izložbu i imati svoju interpretaciju.

Ta je izložba bila prekretnica u shvaćaju mode kao umjetnosti, nešto što je tu vještinu stavilo na novu razinu.

Slika 4. Dio postava izložbe u Metropolitan muzeju umjetnosti, Prije/Sad

Slika 5. Dio izložbe u Metropolitan muzeju umjetnosti, Forma/Funkcija

Slika 6. Dio izložbe u Metropolitan muzeju umjetnosti, Rat/Mir

Yohji Yamamoto se izražava kroz japansku estetiku kombinirajući zapadnoeuropsku modu sa zen, budističkim minimalizmom, koristeći crnu boju i aktomatske tonove koje naglašava s detaljima u življim bojama.

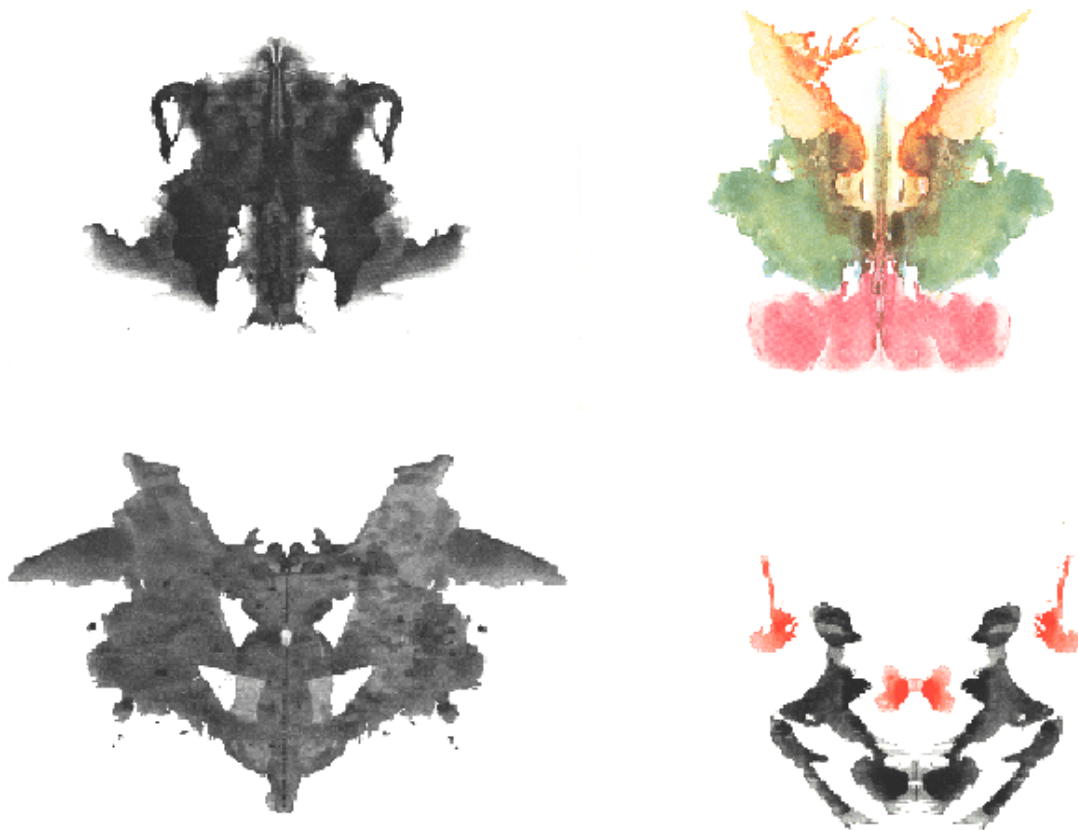
Veliki dizajneri poput Junye Watanabe i Rei Kawakubo (Comme des Garçons) ne vraćaju se na klasične siluete nego njihova magija leži u mogućnosti kreiranja novih silueta, ili barem da tome teže. Svoju inspiraciju nalaze u suvremenoj umjetnosti, muzici ili kulturološkoj debati, ali teže tome da doprinesu novom svjetonazoru. Rezultati toga su često zbunjujući i uznemirujući. Ponekad, pogotovo s brendom Comme des Garçons, je teško razlučiti kakav utisak je kolekcija ostavila na publiku, a tek zašto je dobra ili zašto nije. Dobro je, ili bar interesantno, da moda ne zahtjeva od odjevnih komada da imaju svrhu Rorschach testa.

Svejedno, u ovom vremenu dominiranom apsolutizmom, momentalne osude i nerješivih globalnih nesuglasica, malo svojevoljne nepredvidivosti u modnoj industriji pridonosi osjećaju olakšanja. Veliko je zadovoljstvo biti ambivalentan u kreativnom radu u vremenu gdje svi odašilju svoje odobravanje ili neodobravanje u svijet što im palci na rukama brže mogu tipkati.

6. RORSCHACH TEST

Korištenje interpretacije ambivalentnih dizajna kako bi se pristupilo karakteru individualca je ideja koja vremenom seže sve do Leonarda da Vincija i Botticellija. Interpretacija motiva s papira s tintom je bila igra iz 19. stoljeća koja se zvala Gobolinks. Rorschach test je, naime, prvi sistematski pristup te vrste. Papiri s tintom su bili ručno nacrtani od strane Roschacha.

Dakle, rorschach test je projektivan psihološki test osmišljen 1921 godine od strane Hermanna Rorschaha u svrhu mjerenja poremećenog razmišljanja za cilj identifikacije mentalnog oboljenja u ljudima. Inspiriran s promatranjem šizofreničnih pacijenata koji često interpretiraju stvari koje vide na neobičan način. U testu, sudionicima je pokazana serija od deset karata s otiscima tinte i upućeni su da kažu što na svakoj karti vide. Zbog toga što dovršavanje Rorschach testa vremenski intenzivno i zahtijeva treniranog psihologa kako i ga proveo, bilo je puno pokušaja prilagođavanja Rorschach testa u objektivan test jednostavan za upotrebu. Harrower-Erickson Multiple Choice Rorschach test je bio napravljen tijekom Drugog svjetskog rata za veliko ispitivanje Američke vojske. Na početku je MCR test bio vrlo obećavajuć, no kasnija istraživanja su pokazala kako nije od velike vrijednosti i nije bio upotrebljavan zadnjih pedeset godina. Zato se klasičan Rorschach test koristi skoro samo od strane psihologa. Neki skeptici smatraju kako je taj test pseudoznanost, kao što to i dokazuje nekoliko studija. Bazična premisa testa je ta da objektivno značenje može biti izvučeno iz toga što sudionici vide na papirima s tintom, koji su navodno beznačajni. Zagovarači tog testa vjeruju da je subjektov odgovor na ambivalentan i beznačajan podražaj može otkriti način razmišljanja osobe i kako funkcionira „iznutra“, ali nije baš posve jasno kako se to događa. Također, nova istraživanja su pokazala kako ti papiri s tintom nisu posve beznačajni i da pacijenti obično odgovaraju na taj značajni kao i ambivalentni aspekt papira. Reber (1985) opisuje papire s tintom kao samo „sredstvo interakcije..“ između klijenta i terapeuta, zaključno s time „.. korisnost Rorschach testa odgovarat će osjetljivosti, empatiji i pronicavosti ispitivača.“ Dakle, ispitivača zanima kako se odgovor oblikuje, opažanje, razlozi toga odgovora ili njegova sadržaja. Tim testom se daje uvid u inteligenciju pojedinca, kulturi kojoj pripada, razinu tjeskobe, odnos prema stvarnosti i niz drugih primjena.

Slika 6. Četiri originalna primjera Rorschach testa tinte na papiru

7. IRIS VAN HERPEN

Iris Van Herpen je Nizozemska dizajnerica prepoznata kao jedna od preteča 3D printanja u modnom dizajnu, kao i vodeći futurist visoke mode.

Rođena je 1984. godine, završila je modni dizajn na Artez Institutu umjetnosti u Arnhemu i nakon diplomiranja je odrađivala praksu u Alexander McQueenu u Londonu kao i u brendu Claudz Jongstra u Amsterdamu. Njezina rana sklonost 3D printanju ju je plasirala kao preteću u upoznavanju tehnologije s modom. Neke od poznatih ličnosti koje nose njezine kreacije su Lady Gaga, Bjork i Tilda Swinton.

Nizozemska dizajnerica je 2007. godine otvorila svoj brend. Modni komadi Iris Van Herpen su skulpturalne i arhitektonske prirode i zato nije ni čudno da su izloženi u mnogo muzeja diljem svijeta uključujući Metropolitan Museum of Art u New Yorku, the Royal Museum u Torontu i Groninger Muzeju. Njezina naklonost znanosti je doprinjela kolaboraciji s CERN-om, Europskoj organizaciji za nuklearno istraživanje i Institutu tehnologije u Massachusettsu.

Neovisno o tome jesu li modni komadi rađeni od 3D ručno lijevane prozirne kože ili kroz elektromagnetično pletenje, kuća Iris Van Herpen izaziva tradicionalne predodžbe o ručnoj izradi za stvaranje eteričnih odjevnih predmeta koji su radikalno moderni i vrlo feminizirani.

Brend izlaže svoje kolekcije dvaput godišnje na ekskluzivnom pariškom tjednu visoke mode kao član federacije Haute Couturea. Svaka kolekcija je potraga za nadilaženjem današnje definicije odjevnog predmeta, istražujući nove oblike izražavanja za smisleniju, raznolikiju i svjesniju modu za budućnost. Njezin glavni element u stvaranju modnih kreacija je pokret pa njezini radovi izgledaju kao skulpture koje se kreću u prostoru. Svaki dizajn Iris Van Herpen je sastavljen pedantnim ručnim radom. Ona spaja modu sa umjetnošću kao i sa prirodnim znanostima poput fizike i biologije. Dizajnerica koristi „moulage“ proces izvlačenja i oblikovanja materijala na tijelu lutke. Uz pomoć računala se može procijeniti kvaliteta materijala na virtualnom tijelu i stvoriti animirani uzorak uz pomoć kojega će se osjetiti ponašanje materijala.

Slika 7. Dio kolekcije „Between the line“ Iris Van Herpen, ss17

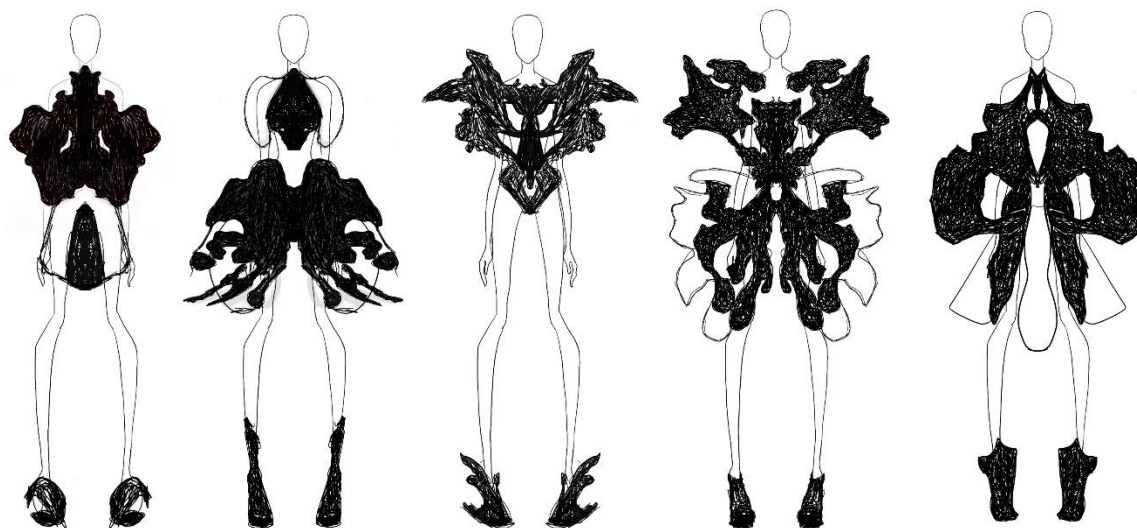

Slika 8. Dio kolekcije „Roots of Rebirth“ ,ss 21

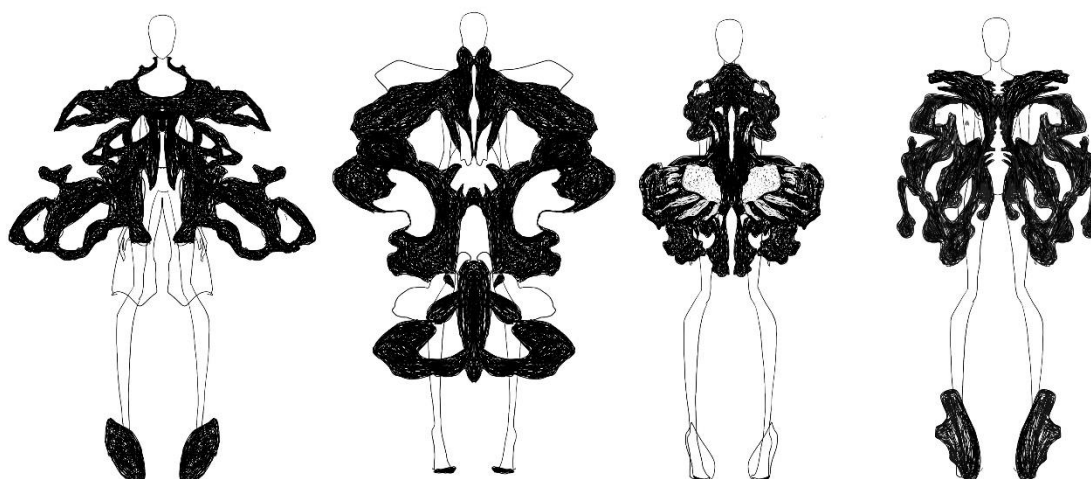

Slika 9. Dio kolekcije „Meta Morphism“, aw 22

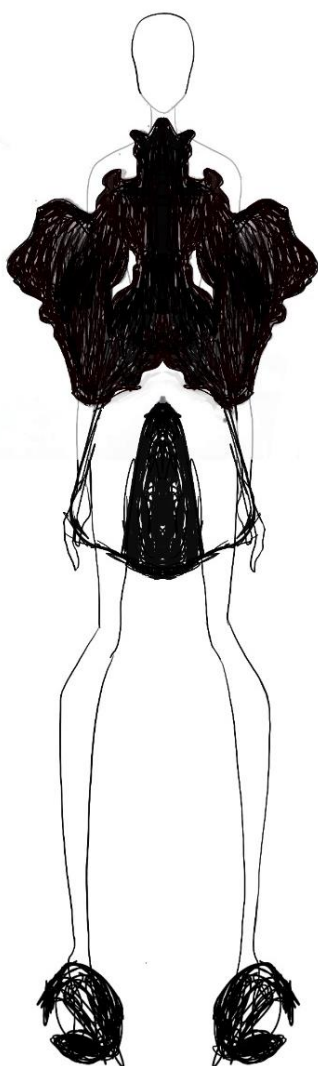
8. KOLEKCIJA

Slika 10. prikazuje pet modela završne kolekcije

Slika 11. prikazuje četiri modela završne kolekcije

Slika 12. jedan od modela kolekcije od kojeg sam modelirala suknju

9. KONSTRUKCIJA I MODELIRANJE SUKNJE IZ KOLEKCIJE

Opis modela:

Odjevni predmet, ženska suknja, sastoji se od prednjeg i stražnjeg dijela. Suknja prati liniju tijela, malo je proširena te ima ušitke, pojasnicu, prorez na donjem dijelu, malo je zaobljena prema rubovima koji idu sa strane te ima patent za zakopčavanje na gornjem stražnjem dijelu. Pokriva tijelo od struka do iznad koljena.

Izračun:

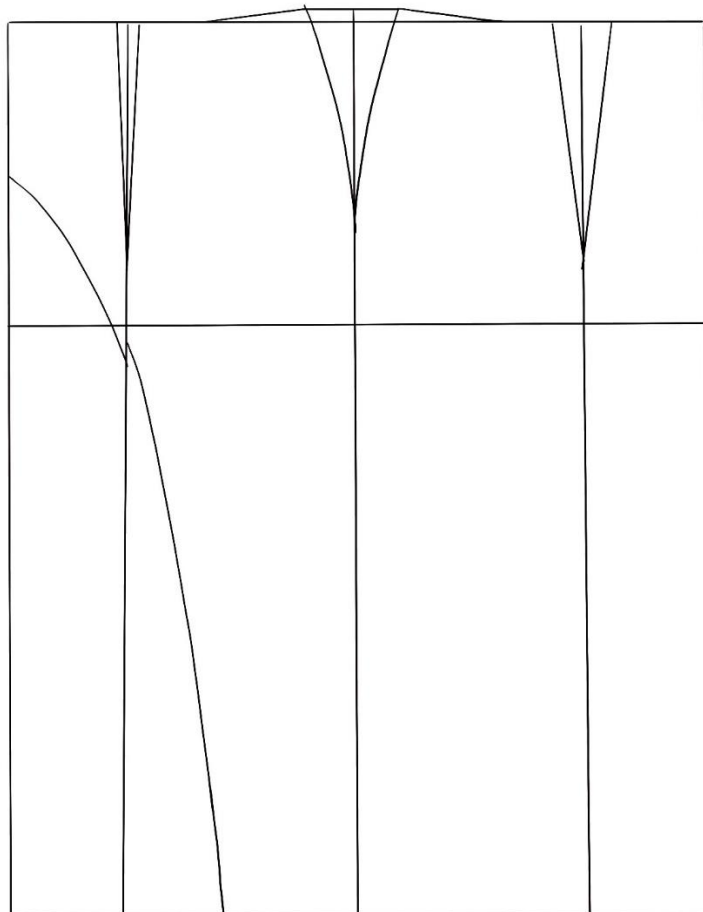
$$T_v = 171 \text{ cm}$$

$$O_s = 61 \text{ cm}$$

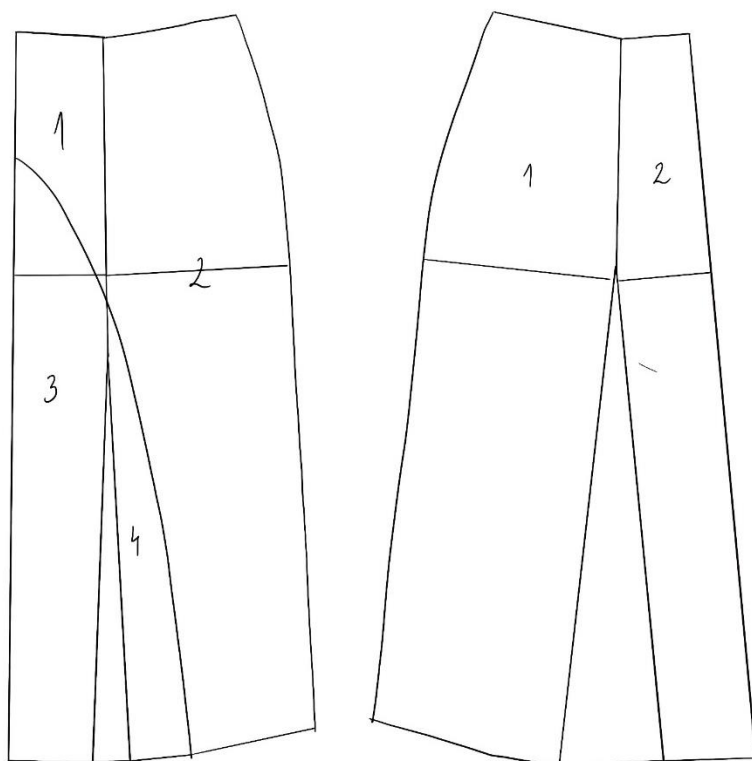
$$O_b = 90 \text{ cm}$$

$$D_k = \frac{3}{8} T_v = 64,1 \text{ cm}$$

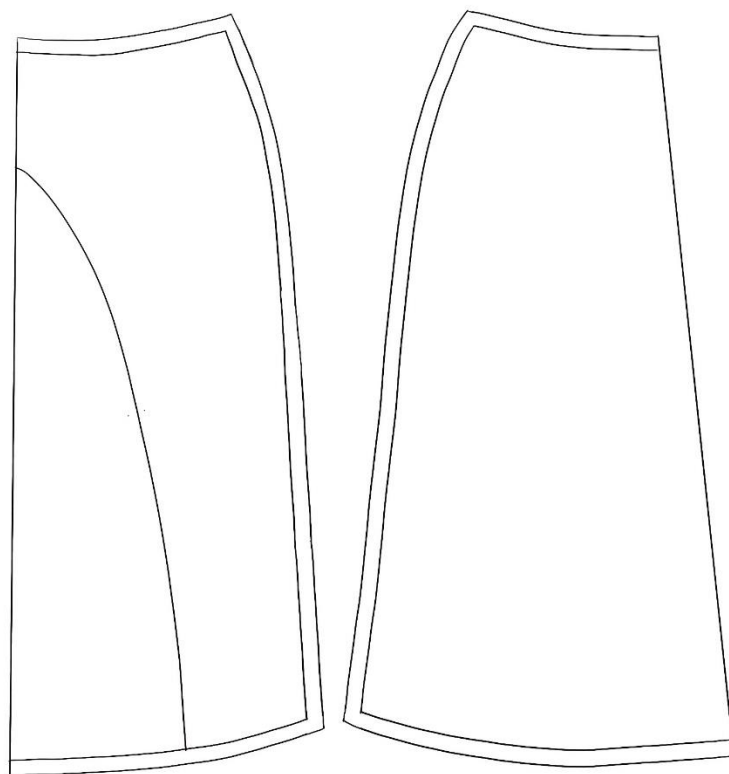
$$V_b = \frac{1}{8} T_v = 21,4 \text{ cm}$$

Slika 13. Konstrukcija temeljnog kroja suknje

Slika 14. Modeliranje suknje na temeljnom kroju

Slika 15. Suknja sa šavnim dodatcima

10. ZAKLJUČAK

Moda nadilazi klasično poimanje odjeće u svrhu odjevnih komada te može biti svojevrsna umjetnost. Svijetlost dana i dobro su često povezani zajedno, kao i suprotnosti noći s tamom i zlom. Takvo razmišljanje seže daleko kao i povijest čovječanstva daleko kao što je ljudska povijest i pojavljuju se u mnogim kulturama. Cilj ovoga rada je bio je iskoristiti kontrast crne i bijele boje, te sam tijekom istraživanja došla do zanimljivih tema poput Rorschach testa. Kolekciji je svrha igrati se sa promatračevim umom. Modeli su inspirirani neobičnim oblicima koje sam pronalazila kroz zrcalno crtanje. U svakom odabranom modelu se skrivaju sugestivni oblici koje će te vidjeti ako dopustite mašti da proradi. Za promatranje modela je potrebno biti u smirenom, opuštenom stanju, isto kao kad na primjer promatrate lagani tok mijene oblaka na nebu.

Možemo zaključiti kako je crno.bijela kombinacija boja najikoničnija od svih ostalih zbog njezine bezvremenosti i svestranosti. Ta kombinacija boja je svježija i nikada neće ostariti.

11. LITERATURA

Knjige:

1. Ted Polhemus, Fashion & Anti-Fashion, London 2011
2. Jennifer Craik, The face of fashion, New York 1998.
3. Žarko Paić, Vrtoglavica u modi, Zagreb 2007.
4. Darko Ujević, Dubravko Rogale, Marijan Hrastinski, Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće, Zagreb 2010

Dokumenti s mrežnih stranica:

5. <https://www.businessoffashion.com/community/people/iris-van-herpen>
6. <https://artsandculture.google.com/story/rei-kawakubo-comme-des-gar%C3%A7ons-art-of-the-in-between/cwVRRCff8h7zKA>
7. <https://artsandculture.google.com/story/rei-kawakubo-comme-des-gar%C3%A7ons-art-of-the-in-between/cwVRRCff8h7zKA>
8. <https://artsandculture.google.com/story/the-secret-history-of-the-color-black/fwISZyrkPUt0IA>

9. <https://artsandculture.google.com/exhibit/fashion-in-colors-white-kyoto-costume-institute/AALiyG2NaX2cLg?hl=en>
10. <https://textielmuseum.nl/en/tentoonstellingen/black-white/>
11. <https://www.fatrabbitcreative.com/blog/psychology-of-black-and-white-and-what-they-mean-for-your-business>
12. <https://textielmuseum.nl/en/tentoonstellingen/black-white/>
13. <https://www.britannica.com/biography/Rei-Kawakubo>
14. <https://openpsychometrics.org/tests/HEMCR/>
15. <https://www.simplypsychology.org/what-is-the-roschach-inkblot-test.html>

12. IZVORI SLIKOVNOG MATERIJALA

Slika 1. https://www.researchgate.net/figure/Illustration-of-Chanels-little-black-dress-from-American-Vogue-October-1926-Source_fig4_357793349

Slika 2. <https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5649a3efe4b0460e19c4f2cf/1492253699565-K3XIKFSDZZBQCSRYRJD8/b9e791d744dd7f7e7462237e7b3dadd0.jpg?format=1000w>

Slika 3. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/25/Sandro_Botticelli_-_La_Primavera_-_Google_Art_Project.jpg/1200px-Sandro_Botticelli_-_La_Primavera_-_Google_Art_Project.jpg

Slika 4. <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2017/rei-kawakubo>

Slika 5. <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2017/rei-kawakubo>

Slika 6. <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2017/rei-kawakubo>

Slika 7. <https://www.fashion365.ro/imprimarea-3d-viitorul-modei/>

Slika 8. <https://www.researchgate.net/profile/Daniel-Simon-11/publication/228610610/figure/fig1/AS:301919378657280@1448994597152/Four-examples-of-the-original-Rorschach-inkblots.png>